

Številka: 212-01/10-4
Ljubljana, 12. 5. 2010

Na podlagi prve alineje 97. člena Ustave Republike Slovenije je Državni svet Republike Slovenije na 26. seji 12. 5. 2010 določil besedilo Predloga zakona o dopolnitvi zakona o detektivski dejavnosti in ga na podlagi prvega odstavka 114. člena Poslovnika Državnega zbora (Uradni list RS, št. 92/07, PoDZ-1-UPB1) pošilja Državnemu zboru v obravnavo in sprejem.

Državni svet na podlagi 95. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08 in 73/09) pooblašča državnega svetnika Bogomirja Vnučeca za predstavnika Državnega sveta na sejah Državnega zbora in njegovih delovnih teles pri obravnavi predloga zakona.

* * *

Predlog zakona o dopolnitvi zakona o detektivski dejavnosti

I UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJETJE ZAKONA

Veljavni Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o detektivski dejavnosti (ZDD-D) je bil sprejet zaradi uskladitve z Direktivo Evropskega parlamenta in Sveta o storitvah na notranjem trgu¹ (v nadaljevanju: DSNT), ki vključuje tudi detektivsko dejavnost. Namen direktive je pravno urediti prosto opravljanje storitev na notranjem trgu Evropske unije (v nadaljevanju: EU) in Evropskega gospodarskega prostora. Veljavni zakon je v 8. členu črtal točko, v kateri je bil med ostalimi pogoji za opravljanje detektivske dejavnosti, določen pogoj, da mora oseba aktivno obvladati slovenski jezik. Črtani pogoj ni predstavljal diskriminatorne in nesorazmerne omejitve, kot je to utemeljeval predlagatelj sedaj že sprejete novele. Pogoj aktivnega obvladanja slovenskega jezika je namreč eden izmed ključnih pogojev za kakovostno opravljanje detektivske dejavnosti na območju Republike Slovenije.

Črtanje znanja slovenščine kot pogoja za opravljanje detektivske dejavnosti je bilo nepotrebno, saj že DSNT v svojem besedilu določa, da ne posega v jezikovno raznolikost in jezikovno ureditev držav članic.

¹ Direktiva 2006/123/ES Evropskega parlamenta in sveta z dne 12. 12. 2006 o storitvah na notranjem trgu, Uradni list EU, L 376/36, z dne 27. 12. 2006

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE ZAKONA

Predlagana dopolnitev Zakona o detektivski dejavnosti je skladna s cilji in načeli veljavne zakonodaje ter z DSNT, saj zahteva znanja slovenščine ni nesorazmerna in prav tako ne diskriminatorna. Temeljni cilj predlagane spremembe je spoštovanje Ustave Republike Slovenije, ki v 11. členu določa, da je uradni jezik v Sloveniji slovenščina, in zagotovitev varstva potrošnikov skladno z 2. členom Zakona o varstvu potrošnikov (Uradni list RS, št. 20/98, 25/98-popravek, 23/99-ZSVP, 110/02, 51/04, 46/06, 126/07 in 86/09), na podlagi katerega potrošnik v Sloveniji utemeljeno pričakuje in tudi zahteva, da detektiv z njim posluje v slovenskem jeziku.

Pomemben del opravljanja detektivske dejavnosti namreč predstavlja pridobivanje informacij. Zakon o detektivski dejavnosti določa, da sme detektiv pridobivati informacije neposredno od osebe, na katero se podatki nanašajo, lahko pa tudi od drugih oseb, ki imajo podatke in so jih pripravljene dati prostovoljno, poleg tega pa tudi iz sredstev javnega obveščanja (9. člen). Nadalje 10. člen določa, da ima detektiv pravico vpogleda v sodne in upravne spise v primerih, ko ima po zakonu to pravico stranka, ki ga je pooblastila. Ustava Republike Slovenije v 11. členu določa, da je uradni jezik v Sloveniji slovenščina. Na območjih občin, v katerih živi italijanska ali madžarska narodna skupnost, pa je uradni jezik tudi italijanščina ali madžarščina. To pomeni, da se vsi postopki lahko vodijo le v teh treh jezikih in se sodbe in odločbe izdajajo le v teh treh jezikih. Oseba, ki ne zna jezika, si bo tako morala za razumevanje odločb in sodb priskrbeti prevode. Prav tako bo morala za komunikacijo z relevantnimi osebami ali za pridobivanje informacij iz javnih občil poiskati pomoč. Kar posledično pomeni, da bo v prvi vrsti soočena z nepotrebni stroški, ki bodo verjetno bremenili naročnika detektivskih storitev - potrošnika, in v drugi vrsti, da bo informacije pridobivala preko posrednika, kar bo zmanjševalo individualnost in precej verjetno tudi kvaliteto opravljenega dela.

Črtanje pogoja znanja slovenščine ni v duhu DSNT. V **11. točki preambule DSNT je določeno:** »Ta direktiva ne posega v ukrepe, ki jih države članice sprejmejo v skladu z zakonodajo Skupnosti v zvezi z ohranjanjem ali spodbujanjem kulturne in jezikovne raznolikosti ter pluralnosti medijev, vključno z njihovim financiranjem. Ta direktiva ne preprečuje državam članicam uporabe njihovih temeljnih predpisov in načel svobode tiska ter svobode izražanja. Ta direktiva ne posega v predpise držav članic o prepovedi diskriminacije na podlagi državljanstva ali zaradi razlogov, ki so navedeni v členu 13 Pogodbe.« Nadalje je v **60. točki preambule DSNT določeno:** »Ta direktiva in še zlasti določbe v zvezi s sistemi dovoljenj in ozemeljsko omejitvijo dovoljenj ne bi smele posegati v razdelitev regionalnih ali lokalnih pristojnosti v državah članicah, vključno z regionalno in lokalno samoupravo ter uporabo uradnih jezikov.« **V 4. točki 1. člena je določeno** »Ta direktiva ne vpliva na ukrepe, ki se na ravni Skupnosti ali nacionalni ravni v skladu z zakonodajo Skupnosti sprejmejo za zaščito ali spodbujanje kulturne ali jezikovne raznolikosti ali pluralnosti medijev.«

Da znanje jezika ne predstavlja diskriminatornega pogoja, dokazuje tudi člen 3 Uredbe Sveta o prostem gibanju delavcev², ki v prvem odstavku določa:

² Uredba Sveta, št. 1612/68 (EGS), z dne 15. oktobra 1968 o prostem gibanju delavcev v Skupnosti, Uradni list L 257, 19. 10. 1968; spremenjena z Uredbo Sveta (EGS) št. 312/76 z dne 9. februarja 1976, Uradni list L 39, 14.2.1976, Uredbo Sveta (EGS) št. 2434/92 z dne 27. julija 1992, Uradni list L

»Na podlagi te uredbe se določbe zakonov ali drugih predpisov držav članic ne uporabljajo:

— kadar omejujejo prijave ali ponudbe za zaposlitev, omejujejo pravico tujih državljanov, da sprejmejo zaposlitev in se zaposlijo ali to pogojujejo s pogoji, ki ne veljajo za njihove državljane;

— kadar je izključni ali glavni namen ali posledica teh predpisov, tudi če se uporabljajo ne glede na državljanstvo, odvrčanje državljanov drugih držav članic od ponujenih delovnih mest.

Ta določba ne velja za pogoje v zvezi z znanjem jezika, ki ga zahteva narava prostega delovnega mesta. »

Da je dopustno sprejemanje in izvrševanje politike zavarovanja in vzpodbujanja jezika države članice, ki je prvi nacionalni in uradni jezik je odločilo tudi Sodišče Evropskih Skupnosti v zadevi 378/87 Groener v. Minister of Education. Vendar zahteve takšnih politik ne smejo biti nesorazmerne glede na cilj, ki ga želijo uresničiti. Sodba v zadevi C-160/03 Kraljevina Španija proti Eurojustu, določa, da je potrebno preveriti ali so zahteve po znanju jezika nujne in neposredno povezane s predlaganimi delovnimi nalogami.

Pogojevanje opravljanja storitev z znanjem jezika se v primeru opravljanja detektivske dejavnosti ne smatra za nerazumen pogoj. Jezikovno znanje je opravičljiv pogoj, ki je postavljen z namenom zasledovati povsem legitimen cilj – kar najkvalitetnejše zagotavljanje detektivske dejavnosti. Znanje slovenščine predstavlja predpogoj za opravljanje dejavnosti na območju Republike Slovenije, zaradi seznanjanja z relevantnim gradivom in hkrati tudi zaradi možnosti kvalitetnejše komunikacije, kar sta dve bistveni nalogi brez katerih si poklica detektiva niti ne moremo zamišljati. Detektiv se v okviru svojega dela srečuje s širokim obsegom gradiva, katerega mora preučiti, tako je pomembno, da dodobra razume njegovo vsebino. Poleg tega je v stiku s svojimi strankami, pri čemer je medsebojna komunikacija bistvena. Pri obeh nalogah je znanje slovenskega jezika izredno pomembno, če ne celo ključno. Ne z vidika lažjega opravljanja nalog, ampak predvsem, ker jezikovno znanje omogoča kvalitetno opravljanje detektivske dejavnosti. Znanje slovenščine je tako neposredno in nujno povezano s potrebnimi sposobnostmi, ki jih mora imeti detektiv, da lahko opravlja svojo dejavnost.

3. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOST PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EU

Kot je razvidno iz zgoraj navedenih določb DSNT in primerov sodne prakse, je zahteva po znanju oz aktivnem obvladanju slovenskega jezika, kot pogoj za pridobitev licence za opravljanje detektivske dejavnosti, skladna z zavezujočo evropsko zakonodajo, saj je nediskriminatoren in sorazmeren.

V času priprave predmetne novele ne razpolagamo, in tudi Komisija ES ne, z nobenim primerljivim zakonom oziroma ureditvijo druge države članice EU, niti ne s predlogom tovrstnih aktov, ki bi bil javno objavljen. Prav tako pa je področje detektivske dejavnosti v večini članic EU urejeno s področno zakonodajo, ki se

245, 26.8.1992, Direktivo Evropskega parlamenta in Sveta 2004/38/ES z dne 29. aprila 2004, Uradni list L 158, 30. 4. 2004

nanaša na zasebno varovanje. Zato ni mogoče podati primerjalnega pregleda z drugimi državami članicami glede detektivske dejavnosti.

4. OCENA FINANČNIH POSLEDIC

4. Ocena finančnih posledic zakona za državni proračun in druga javna finančna sredstva

Predlog zakona nima finančnih posledic za državni proračun in druga javna finančna sredstva.

5. DRUGE POSLEDICE PREDLOGA ZAKONA

Zakon ne bo imel drugih posledic.

II. BESEDILO ČLENOV:

1. člen

V Zakonu o detektivski dejavnosti (Uradni list RS, št. 96/07 – uradno prečiščeno besedilo in Uradni list RS, št. 29/2010 - ZDD-D) se v prvem odstavku 8. člena doda nova 5. točka, ki se glasi:

»5. da aktivno obvlada slovenski jezik;«

Dosedanja 5. točka postane 6. točka.

KONČNA DOLOČBA

2. člen

Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITVE ČLENOV:

K 1. ČLENU

Pogoj aktivnega obvladanja slovenskega jezika za pridobitev licence za opravljanje detektivske dejavnosti je skladen z Ustavo Republike Slovenije in varstvom potrošnikov, saj je uporabnikom detektivskih storitev na ta način omogočeno poslovanje v slovenskem jeziku. Pogoj ni diskriminatoren, saj velja tako za vse državljane držav članic EU, EGP ali Švicarske konfederacije, ki želijo v RS opravljati detektivsko dejavnost in je skladen z Direktivo o storitvah na notranjem trgu 2006/123.

Dosedanja 5. točka postane 6. točka.

K 2. ČLENU

Določba o začetku veljavnosti zakona.

ZDD-D je začel veljati 24. aprila 2010. V izogib daljšemu obdobju, ko bo mogoče licenco za opravljanje detektivske dejavnosti dobiti brez izpolnjevanja pogoja znanja slovenskega jezika, prične ta novela veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu RS.

IV. OBRAZLOŽITEV PREDLOGA ZA OBRAVNAVO ZAKONA PO SKRAJŠANEM POSTOPKU (ČLEN 142/1)

Državni svet Republike Slovenije predlaga, da Državni zbor Republike Slovenije predlog zakona na podlagi prve alineje prvega odstavka 142. člena Poslovnika državnega zbora (Uradni list RS, št. 35/02 in 60/04) obravnava po skrajšanem postopku, ker gre za:

- manj zahtevno dopolnitev zakona,

Pogoj aktivnega obvladanja slovenskega jezika je bil vključen med pogoje za pridobitev licence za opravljanje detektivske dejavnosti v Zakonu o detektivski dejavnosti vse do zadnje spremembe tega zakona - Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o detektivski dejavnosti (ZDD-D), Ur. l. RS, št. 29/2010 z dne 9. 4. 2010.

Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2006/123/ES o storitvah na notranjem trgu (v nadaljevanju: DSNT), ki je bila sprejeta 12.12.2006 in objavljena v Uradnem listu Evropske Unije OJ L 376 dne 27.12.2006, ki jo morajo vse države članice implementirati do 28.12.2009 vključuje tudi detektivsko dejavnost, saj gre za pridobitno dejavnost na trgu vendar ne vpliva na ukrepe, ki se na nacionalni ravni v skladu z zakonodajo Skupnosti sprejmejo za zaščito ali spodbujanje jezikovne raznolikosti.

V. ČLEN, KI SE SPREMINJA

ZAKON O DETEKTIVSKI DEJAVNOSTI

III. OPRAVLJANJE DETEKTIVSKE DEJAVNOSTI

8. člen

Detektiv sme pridobivati informacije na podlagi pisne pogodbe o opravljanju detektivske storitve za stranko in njenega pisnega pooblastila, iz katerega je razvidno področje zbiranja informacij iz 9. člena tega zakona, namen zbiranja informacij in

obseg danega pooblastila. Za opravljanje detektivske dejavnosti mora imeti licenco, ki mu jo lahko izda zbornica na njegovo prošnjo, če izpolnjuje naslednje pogoje:

1. da je državljan države članice EU, EGP ali Švicarske konfederacije;
2. da ima končano višjo ali visoko šolo in opravljen detektivski izpit;
3. da ni pravnomočno obsojen za naklepno kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti;
4. da v zadnjih štirih letih ni opravljal nalog pooblaščenih uradnih oseb Ministrstva za notranje zadeve ali obveščevalno -varnostnih služb;
5. da je vreden zaupanja za opravljanje detektivske dejavnosti.

Detektivski izpit iz 2. točke prejšnjega odstavka se opravi pred komisijo, sestavljeno iz:

- dveh predstavnikov zbornice,
- dveh predstavnikov Ministrstva za notranje zadeve.

Pogoja iz 6. točke prvega odstavka tega člena ne izpolnjuje, kdor je bil pravnomočno obsojen za kaznivo dejanje, zaradi katerega je moralno nevreden za opravljanje detektivske dejavnosti.

Če zoper prosilca za pridobitev licence zasebnega detektiva teče kazenski postopek zaradi naklepnega kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti, se odločitev o tem, ali prosilec izpolnjuje pogoje za pridobitev licence, odloži do pravnomočnosti odločbe v tem postopku.

Mag. Blaž Kavčič
predsednik